

Redegørelse afgivet af europaminister (Marie Bjerre) den 30. januar 2025

Redegørelse

om

Udviklingen i EU-samarbejdet

(Skriftlig redegørelse)

Indledning

Mens 2024 var et transitionsår med valg til Europa-Parlamentet, godkendelse af en ny Kommission og udpegning af ny formand for Det Europæiske Råd, er EU-institutionerne nu klar til at starte arbejdet med den nye dagsorden og håndteringen af de udfordringer, Europa står overfor. Det drejer sig især om krigen i Ukraine, europæisk sikkerhed og forsvar, kriseparathed (resiliens), den europæiske konkurrenceevne, behovet for grøn og digital omstilling samt migration.

Udgangspunktet for arbejdet er stats- og regeringschefernes strategiske dagsorden for den kommende fem-årige periode fra juni 2024 og kommissionsformandens politiske retningslinjer fra juli 2024.

EU befinder sig i en ny, international orden, der er præget af global, strategisk konkurrence og et højt konfliktniveau. Behovet for at finde holdbare løsninger på udfordringerne forstærkes af den aktuelle geopolitiske situation, hvor Rusland fortsætter sin angrebskrig, og konkurrencen fra Kina skærpes.

Danmark overtager for 8. gang formandskabet for Rådet i EU den 1. juli 2025. Det er en omfattende opgave, der involverer hele regeringen og centraladministrationen. Formandskabsopgaven handler grundlæggende om at skabe fremdrift i Rådets forskellige arbejdsprogrammer. Præcis hvilke sager, der kommer til at præge dagsordenen, vil bl.a. afhænge af Kommissionens arbejdsprogram for 2025, og hvor langt det polske formandskab kommer. Formandskabet er også en mulighed for at sætte fokus på europæiske prioriteter af særlig interesse for Danmark, bl.a. med temadrøftelser under ministermøder. Det danske formandskabsprogram og -prioriteter vil blive offentliggjort i ugerne op til 1. juli 2025.

Redegørelsen fokuserer på nogle af de vigtigste, overordnede tendenser, der dominerer dagsordenerne i det europæiske samarbejde.

Krigen i Ukraine

EU's støtte til Ukraine er gennem 2024 blevet opretholdt både politisk, militært, civilt og humanitært, og Ukraine har i løbet af 2024 stået højt på dagsordenen til topmøderne.

Stats- og regeringscheferne opnåede i februar 2024 i forbindelse med en revision af EU's flerårige finansielle ramme (MFF) enighed om Ukraine-faciliteten på 50 milliarder euro, fordelt på 33 milliarder euro i lån og 17 milliarder euro i tilskud for perioden 2024-2027. Faciliteten har til formål at støtte Ukraines genopretning, genopbygning og modernisering frem mod et fremtidigt EU-medlemskab. På det humanitære område har EU fortsat været en af de toneangivende aktører og har ved udgangen af november 2024 leveret over 152.000 tons forsyninger, lægemidler og udstyr til Ukraine gennem den europæiske civilbeskyttelsesmekanisme. Derudover har Kommissionen placeret sig som en af de største humanitære donorer med 950 millioner euro i humanitær bistand til Ukraine.

Ligeledes har EU i 2024 indgået aftale om sikkerhedstilsgagn med Ukraine og etableret en militær bistandsfond på 5 milliarder euro til støtte for Ukraine under Den Europæiske Fredsfacilitet. Med aftalen er der mulighed for lignende årlige forøgelse i 2025-2027. Midlerne i fonden er dog endnu ikke udmøntet, da der udestår en aftale herom. Man har også forlænget mandatet for EU's militære bistandsmission til Ukraine med to år til november 2026. Missionen forventes at have trænet mere end 75.000 ukrainske soldater inden udgangen af vinteren 2024-2025.

Under G7-aftalen om lån til Ukraine på samlet 45 milliarder euro, der tilbagebetales med de ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske centralbankaktiver, er EU's lånebidrag på 18 milliarder euro. EU har i samarbejde med Ukraine udarbejdet et aftalememorandum, som angiver betingelserne for udbetalingen af lånet. Danmark har i 2024 været gennemførelsesaktør for brugen af dele af renteindtægterne oppebåret i første halvår af 2024, der har

fundet anvendelse på donationer via ukrainsk forsvarsindustri. Danmark har tilkendegivet interesse for fortsat at agere gennemførelsesaktør i 2025.

EU forsætter med at øge presset på Rusland ved at indføre flere sanktioner mod landet. I 2024 blev der vedtaget tre yderligere sanktionspakker, bl.a. nye maritime tiltag mod den russiske ”skyggeflåde”. Samlet er der nu vedtaget 15 sanktionspakker. Derudover vedtog man to helt nye sanktionsregimer mod Rusland. Det ene rettet mod krænkelse af menneskerettighederne i Rusland, det andet mod Ruslands globale destabiliserende og hybride aktiviteter.

I 2024 forlængede EU for tredje gang de ensidige, midlertidige handelsliberaliseringer for Ukraine, som giver visse ukrainske produkter lettere adgang til det indre marked. Liberaliseringerne udløber i juni 2025. Inden da skal der forhandles om en opdatering af EU’s frihandelsaftale med Ukraine (DCFTA) mhp. en permanent liberalisering til gavn for begge parter.

Ukraine forventes at forblive højt på dagsordenen i 2025, også under det danske EU-formandskab med fortsat fokus på at støtte Ukraine bedst muligt – også i lyset af den nye administration i USA.

Sikkerhed, forsvar og kriseparathed

I bestræbelserne på at EU skal kunne tage større ansvar for egen sikkerhed, fylder emner som europæisk forsvarsindustri, civilt og militært beredskab, cyber og hybride trusler. Udpegning af den første kommissær i EU’s historie for forsvar og rummet understreger emnets prioritet. Kommissærens første opgave bliver at udarbejde en hvidbog om fremtiden for europæisk forsvar.

Forudsætningen for, at Europa kan tage større ansvar for egen sikkerhed, er en styrkelse af den europæiske forsvarsteknologiske og -industrielle base – bl.a. med fokus på øget produktionskapacitet og større forsyningssikkerhed. EU og medlemslandene forventes med udgangspunkt i den europæiske forsvarsindustrielle strategi (EDIS) fra marts 2024 at identificere europæiske forsvarsprojekter af fælles interesse, der udvikler eller anskaffer kapabiliteter, som er kritiske for EU’s sikkerheds- og forsvarsinteresser. Forslag til et europæisk program for styrkelse af forsvarsindustri (EDIP), som Kommissionen fremlagde i 2024, skal give mulighed for at støtte sådanne projekter. Forslaget vil blive videreføret i 2025. EDIP indeholder desuden et støtteinstrument med henblik på at integrere, genopbygge og modernisere Ukraines forsvarsindustri.

Det europæiske program for fælles udbud og indkøb af forsvarsmateriel (EDIRPA) udmøntede for første gang i 2024 støtte til fem tværnationale projekter vedrørende fælles udbud af forsvarsmateriel. Danmark deltager i tre af projekterne.

Kriseparathed har været og vil fortsat være et væsentligt emne på stats- og regeringschefernes topmøder med fokus på både EU’s evne til at modstå hybrid krigsførelse, svigtende energiforsyning og naturkatastrofer.

Arbejdet med at styrke civilt og militært beredskab i Europa vil drage inspiration fra den såkaldte Niinistö-rapport fra november 2024. Den konkluderer, at der er behov for at involvere alle sektorer og hele samfundet i at styrke et omfattende beredskab, idet EU står over for en ny virkelighed kendetegnet ved et øget risiko- og trusselsbillede samt stor usikkerhed. Desuden skal EU søge komplementaritet med NATO og udbygge civilt-militært samarbejde.

EU’s konkurrenceevne og økonomiske politik

EU’s konkurrenceevne har fået yderligere opmærksomhed med Letta- og Draghi-rapporterne om henholdsvis det indre marked og EU’s fremtidige konkurrenceevne. Rapporterne fungerer som indspil til den kommende mandatperiode. Draghi-rapporten peger på, at EU er udfordret af svag produktivitetsvækst sammenlignet med særligt USA og derfor bør styrke innovation, dekarbonisering og sikkerhed, ligesom også mobilisering af investeringer og simplificering af EU-lovgivningen ventes at spille en betydelig rolle. På den baggrund forventes et konkurrenceevnekompass at sætte en overordnet retning for Kommissionens arbejde med at styrke EU’s konkurrenceevne. Kommissionen ventes også i 2025 at følge op på den erklærede målsætning om at reducere byrder fra rapporteringsforpligtelser med 25 pct. (og 35 pct. for SMV’er). I det lys vil Kommissionen fremsætte en simplificeringspakke, der skal mindske de administrative byrder forbundet med bæredygtighedsrapportering. Der ventes generelt fokus på at sikre gode rammevilkår for europæiske virksomheder, herunder gennem et styrket indre marked og mere integrerede europæiske kapitalmarkeder.

Emner som f.eks. mobilisering af investeringer i strategisk vigtige sektorer, diversificering af forsyningskæder og nedbringelse af følsomme afhængigheder præger drøftelserne og lovgivningstiltagene i det europæiske samarbejde. I 2024 blev forordningen om nettonulindustri (Net Zero Industry Act) vedtaget for at styrke europæisk industri i den grønne omstilling. Koblingen mellem grøn omstilling og konkurrenceevne er centralt for den nye Kommission, der inden for de første 100 dage vil fremlægge en aftale om ren industri (Clean Industrial Deal) med fokus på dekarbonisering, investeringsincitamenter og innovation inden for grøn teknologi.

Med øget konkurrence fra tredjelandes statsstøttede virksomheder er EU’s statsstøtteregler igen i søgelyset. Trods evaluering og ændringer af statsstøttereigningslinjerne i den forgangne mandatperiode, vurderer Kommissionen, at det kan blive nødvendigt at modernisere retningslinjerne yderligere på udvalgte områder for at understøtte europæisk industri.

I 2025 forventes Kommissionen at fremsætte forslag om den næste flerårige finansielle ramme, MFF (med virkning fra 2028), som skal understøtte EU’s strategiske prioriteter. De reviderede finanspolitiske regler, som Rådet og Europa-Parlamentet vedtog i 2024, fokuserer på reduktion af offentlige underskud og gæld med henblik på at skabe holdbare offentlige finanser og bedre efterlevelse gennem regler, der generelt er mere tilpasset de enkelte landes økonomiske situation. Reglerne indeholder også incitamenter til reformer

i EU-landene, der bl.a. styrker betingelserne for vækst og økonomisk robusthed.

Konkurrenceevne er også relevant i forhandlingerne om EU's lægemiddelpakke, der vil få stor betydning for lægemiddelindustriens konkurrenceevne. Forhandlingerne ventes at fortsætte i 2025 og under dansk formandskab.

Handelspolitikken spiller en central rolle i forhold til at styrke EU's konkurrenceevne, forsyningssikkerhed og økonomiske sikkerhed i lyset af øget geøkonomisk rivalisering. Handelsaftalerne med New Zealand, Kenya og Chile trådte i kraft i 2024, og der blev opnået politisk enighed om en handels- og associeringsaftale med Mercosur, ligesom forhandlinger blev fortsat eller igangsat med en række lande i bl.a. Sydøstasien. EU indgik også en række råstofpartnerskaber og viste sin parathed til at forsvare sig mod unfair handelspraksis og ulige konkurrencevilkår fra flere tredjelande. EU forbereder sig også på dette område på samarbejdet med den nye amerikanske administration.

Energi og grøn omstilling

Energipolitikken er fortsat præget af EU's bestræbelser på at sikre uafhængighed af russiske, fossile brændsler, sikre Europas forsyningssikkerhed, konkurrenceevne, sikkerhed og indsatsen for at reducere CO₂-udledninger. Fokus har bl.a. været på udbygning af vedvarende energi og andre rene energiformer, energibesparelser, fremme diversificering af gasforsyningen samt fremme udfasningen af russisk olie og gas. EU's samlede import af russisk ledningsgas og LNG er faldet fra ca. 45 pct. i 2021 til ca. 18 pct. i første halvår 2024. EU har rakt ud til andre internationale leverandører med det resultat, at Norge og USA er blevet EU's største gasleverandører. Den nye Kommission vil bl.a. have fokus på at sikre stabile og overkommelige energipriser for husholdningerne og virksomhederne, øge produktionen af ren energi, opgradere den europæiske energinetinfrastruktur og udvikle et modstandsdygtigt, sammenkoblet og sikkert energisystem.

På klimaområdet har der været fokus på implementering af "Fit for 55"-lovgivningspakken under Den Grønne Pagt, som skal sikre EU's mål om mindst 55 pct. reduktion af drivhusgasudledninger i 2030. Dette er en vigtig milepæl på vej mod målsætningen om klimaneutralitet senest i 2050. Kommissionen anbefalede i februar 2024 et nyt 2040 EU-klimamål på 90 pct. reduktion i forhold til 1990. Målet vil indgå i det kommende forslag til revision af den europæiske klimalov og forventes at ligge til grund for EU's næste bidrag under Parisaftalen.

Den Grønne Pagt ledte ikke kun til omfattende klimalovgivning, men også til ny miljøregulering, herunder forordningen om naturgenopretning, der blev vedtaget i 2024 efter svære forhandlinger. Den fastsætter for første gang bindende mål for genopretning af økosystemer, levesteder og arter. Også lovgivning om emballage og byspildevand blev vedtaget, mens forslag om plantebeskyttelsesmidler blev trukket tilbage pga. Europa-Parlamentets afvisning. Forslaget om nye genomteknikker forhandles fortsat. Et kommen-

de lovforslag om cirkulær økonomi skal skabe et indre marked for affald, især for kritiske råstoffer, mens en revision af kemikalielovgivningen bl.a. skal skabe mere klarhed omkring stoffer som PFAS.

Den digitale dagsorden

EU har i 2024 for første gang vedtaget regulering af kunstig intelligens på basis af en risikobaseret tilgang. Målet for Kommissionen er nu at booste europæisk innovation inden for kunstig intelligens bl.a. gennem adgang til målrettet supercomputerkapacitet med et såkaldt AI-fabriksinitiativ og oprettelse af et europæisk forskningsråd for kunstig intelligens. Ambitionen om at udvikle europæiske teknologier omfatter også kvante- og supercomputere, cloud computing, rumteknologi og halvledere.

Den nye Kommission vil se på udfordringer med farlige produkter på e-handelsplatforme og samtidig fortsat have et stort fokus på håndhævelse af forordningerne om hhv. digitale tjenester (DSA) og markeder (DMA).

I 2025 ventes de vanskelige forhandlinger i Rådet af forslaget om forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online at fortsætte, mens en ny cybersolidaritetsforordning skal styrke EU's evne til at opdage og håndtere cybertrusler samt styrke solidariteten mellem medlemslandene ved cyberangreb.

Migration

Migrations- og asylpagten blev efter otte års forhandlinger endeligt vedtaget i maj 2024 og er nu ved at blive implementeret. Centralt står nye procedurer for screening og asylbehandling ved EU's ydre grænser, der sigter mod kortere behandlingstid og hurtigere udsendelse for personer, hvis asylansøgning vurderes at være grundløs. Derudover blev der i slutningen af 2024 vedtaget afgørelse om ophævelse af grænsekontrol ved de indre landegrænser til hhv. Bulgarien og Rumænien, hvilket udgør en milepæl i de to landes deltagelse i Schengen-samarbejdet.

Samtidig har det danske arbejde med nye løsninger til at adressere EU's udfordringer med irregulær migration nydt bred opbakning blandt EU's medlemslande. Behovet for nye løsninger, herunder en styrket lovgivningsramme for udsendelse af personer uden lovligt ophold og en evaluering af sikkert tredjelandsbegrebet, vil stå centralt for EU's arbejde i den kommende institutionelle cyklus. Der ses også et stærkt øget fokus på at adressere hybride trusler fra Rusland og Belarus i form af instrumentalisering af migranter ved EU's ydre grænser.

Arbejdet med at indgå omfattende og ligeværdige partnerskaber med tredjelande på migrationsområdet fortsætter. I tillæg til det omfattende partnerskab med Tunesien indgået i 2023 har EU i 2024 indgået partnerskabsaftaler med både Egypten og Mauretanien. I 2025 vil EU forsøge at indgå en såkaldt Middelhavspagt om EU's tilgang til samarbejdet med landene i regionen.

Retsstatsprincippet og europæisk demokrati

Kommissionens årlige retsstatsrapport, som redegør for retsstatssituationen i alle medlemslande og indeholder landespecifikke anbefalinger til hvert medlemsland, indeholdt i 2024 som noget nyt også landekapitler for udvalgte kandidatlande, dog uden anbefalinger. Rapporten fra 2024 anerkender medlemslandenes tiltag for at adressere anbefalingerne fra det forudgående år, men beskriver samtidig manglende fremskridt i en række lande, herunder Ungarn, hvor der fortsat er problemer med bl.a. retssystemets uafhængighed, mediepluralisme og civilsamfundets råderum. Problemerne, der ligger til grund for artikel 7-proceduren igangsat af Europa-Parlamentet i 2018, er således fortsat uløste. Kommissionen valgte i 2024 at trække Polens artikel-7 procedure tilbage, da Kommissionen vurderede, at der ikke længere forelå en klar risiko for et alvorligt brud på retsstatsprincippet i Polen.

For at sikre bedre efterlevelse af retsstatsprincippet indeholder kommissionsformandens politiske retningslinjer en målsætning om at etablere en tættere forbindelse mellem anbefalingerne i Kommissionens retsstatsrapporter og modtagelse af EU-støttemidler. Konditionalitetsmekanismen, der kobler efterlevelse af retsstatsprincippet med udbetaling af specifikke EU-midler, bør ifølge retningslinjerne udbredes til at gælde alle EU-midler. Konditionalitetsmekanismen er blevet anvendt mod Ungarn, hvorfra der fortsat tilbageholdes midler under mekanismen.

I tillæg til ovennævnte instrumenter er Danmark fortsat aktiv i principielle sager ved EU-Domstolen om EU's grundlæggende værdier, herunder efterlevelse af retsstatsprincippet. Senest har Danmark i november 2024 støttet Kommissionen under den mundtlige forhandling i en principiel traktatbrudsag om Ungarns anti-LGBT+ lovgivning og Unionens fælles værdier.

Mediefrihed og -pluralisme er et af de centrale elementer i en retsstat. Forordningen om mediefrihed, der blev vedtaget i 2024, medfører, at medlemslandene skal respektere mediers redaktionelle frihed og styrke beskyttelsen af journalister mod politisk indblanding. Medieområdet er også en del af kommissionsformandens overvejelser om et kommende demokratiskjold, der skal imødegå manipulation, desinformation og andre både interne og eksterne trusler mod demokratiet.

Udvidelse og reformer

Der er fortsat momentum i EU's udvidelsesproces, hvilket især er en følge af Ruslands fuldskala invasion af Ukraine i 2022, som har bidraget til at understrege udvidelsens geopolitiske betydning. Ukraines hastige reformarbejde under vanskelige betingelser har bidraget til at gøre landet til motoren for udvidelsesprocessen – også i forhold til de øvrige kandidatlande. Momentum ventes at fortsætte i 2025 – bl.a. under dansk formandskab. EU har i 2024 fortsat sit omfattende engagement på Vestbalkan, herunder gennem udviklingen af en konditionalitetsbaseret reform- og vækstfacilitet, som søger at knytte landene tættere på EU forud for medlemskab.

Kommissionen forventer på baggrund af de betragtelige reformfremskridt i Ukraine og Moldova at anbefale åbning af de første grupperinger af forhandlingskapitler med de to lande i løbet af 2025. Også Albanien, Montenegro og i nogen grad Serbien har gjort gode fremskridt i 2024. Det har bl.a. medført åbning af forhandlingskapitler med Albanien og foreløbig lukning af forhandlingskapitler med Montenegro. Begge disse lande samt andre kandidatlande, herunder især Serbien, forventes at kunne opnå yderligere fremskridt i forhandlingerne i 2025. EU har til gengæld sat arbejdet med Georgiens optagelse i EU i bero på grund af udviklingen i landet og den georgiske regerings kurs, der trækker landet væk fra EU.

Parallelt med udvidelsesprocessen pågår et arbejde for at sikre, at EU også selv er klar til udvidelse. Man drøfter behovet for tilpasninger af EU's sektorpolitikker, budget og beslutningsprocedurer, samt hvordan man sikrer retsstatsprincippet efterlevelse i et udvidet EU. Kommissionen præsenterede i marts en meddelelse om de politikområder, som forventeligt vil blive påvirket af udvidelse. Kommissionen vil komme med flere analyser i første halvdel af 2025. På topmødet i juni 2024 vedtog stats- og regeringscheferne en køreplan for EU-reformer.

EU's eksterne relationer

EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er fortsat præget af Ruslands invasion af Ukraine, der udgør den største og mest direkte trussel mod europæisk stabilitet og transatlantisk sikkerhed, jf. første afsnit.

USA er fortsat EU's vigtigste udenrigs-, sikkerheds- og handelspolitiske partner, hvilket blev bekræftet af EU-landene i kølvandet på det amerikanske præsidentvalg. Den tætte koordination mellem EU, Storbritannien og USA om sanktionerne mod Rusland er fortsat i 2024 særligt i rammen af EU/G7-samarbejdet.

EU ønsker fortsat et økonomisk og politisk engagement med Kina, men har skærpet kursen i forhold til Kinas støtte til Ruslands krig i Ukraine, herunder med sanktioner. Relationen til Kina forventes fremadrettet bl.a. at blive præget af udviklingen i forholdet mellem USA og Kina, ulige handelsvilkår, Kinas tilgang til Ukraine, Taiwan og territorialstridigheder i Stillehavsområdet samt menneskerettighedssituationen i Kina. I Asien er der fortsat fokus på at styrke relationerne til lande i regionen gennem implementering af EU's Indo-Stillehavsstrategi.

EU's rolle som global aktør er fortsat udfordret i en verden, som også i 2024 blev mere fragmenteret og usikker. I lyset af øgede geopolitiske spændinger har der fra EU's side været fortsat fokus på vigtigheden af en mere aktiv og strategisk tilgang til global alliancedannelse med fokus på at styrke ligeværdige globale partnerskaber, ikke mindst med lande i Afrika, Asien og Latinamerika, bl.a. gennem Global Gateway initiativet.

For at styrke EU's partnerskab med Afrika og imødekomme stigende afrikansk efterspørgsel efter handel og investeringer arbejder EU på at levere på Global Gateway Afrika

Investeringspakken på 150 milliarder euro samt støtte inden for fred, sikkerhed og god regeringsførelse. Sahel står fortsat højt på EU's dagsorden, men betingelserne for EU's engagement er udfordret i lyset af militærkuppet i Mali, Burkina Faso og Niger samt landenes styrkede relationer til bl.a. Rusland.

Udviklingen i Mellemøsten med konflikter i Gaza og Libanon og iranske missilangreb mod Israel har resulteret i øget regional ustabilitet og udfordret regionens opfattelse af EU som troværdig partner i forsvaret af den internationale retsorden. EU er indstillet på at spille en aktiv rolle i at genstarte en fredsproces mellem Israel og Palæstina frem mod en to-statsløsning, herunder gennem støtte til reform af Det Palæstinensiske Selvstyre og initiativer iværksat af EU's særlige repræsentant for den mellemøstlige fredsproces i samarbejde med bl.a. arabiske lande.

Det bliver i 2025 vigtigt for EU at bidrage til at sikre en fredelig og inkluderende politisk proces i Syrien efter det syriske regimes fald i slutningen af 2024.

EU har styrket partnerskabet med golfstaterne og afholdt i oktober 2024 det første EU/GCC-topmøde nogensinde. EU har fortsat fokus på situationen i Iran og vedtog i 2024 flere sanktioner, herunder i forhold til Irans droneleverancer til Rusland. Egypten og EU indgik i marts 2024 et strategisk og omfattende partnerskab, som har til formål at styrke samarbejdet på tværs af en række områder, herunder bl.a. handel og investeringer, energi, migration og sikkerhed.

EU har i 2024 styrket partnerskabet med Grønland ved at åbne et kommissionskontor i Nuuk. Det er udmeldt, at EU-kontoret skal understøtte det aktuelle samarbejde vedr. EU's budgetstøtte til Grønland inden for uddannelse og grøn vækst og identificere nye samarbejds muligheder. Kommissionen og Naalakkersuisut arbejder videre med implementeringen af et nyt, strategisk samarbejde om råstofværdikæder, som blev underskrevet i november 2023 i form af et memorandum of understanding. Samtidig arbejder EU og Færøerne på at styrke relationerne og underskrev i 2024 en samarbejdsaftale.

Væsentligste domme afsagt af EU-Domstolen i 2024 i sager med dansk deltagelse**Beregning af slagteriers produktionskapacitet - sag C-311/22, Moesgaard Meat**

Domstolen afsagde dom den 22. februar 2024 i en dansk straffesag forelagt af Højesteret om et slagteris manglende miljøgodkendelse. Under sagen opstod tvivl om metoden for beregning af produktionskapacitet efter direktiv 2010/75 om industrielle emissioner, og dermed om slagteriet var underlagt kravet om miljøgodkendelse. Sagen handlede bl.a. om metoden for beregning af slagtedyrenes vægt, og Domstolen fastslog, at et slagteris kapacitet skal beregnes på baggrund af slagtedyrenes vægt umiddelbart efter slagtning og afblødning, og ikke på baggrund af vægten af hele dyret, som galdt efter danske regler. Domstolen udtalte, at et slagteris produktionskapacitet skal beregnes på baggrund af den faktiske månedlige produktionsmængde for slagtning og produktion, men at der ikke skal tages hensyn til evt. fysiske, tekniske eller juridiske begrænsninger, der kan indskrænke kapaciteten.

Statsstøttereglerne anvendelse på Femern A/S – sag T-364/20, Danmark mod Kommissionen

Ved dom af 28. februar 2024 frifandt Retten Kommissionen i en dansk anlagt sag. I sagen havde Danmark argumenteret for, at Kommissionen fejlfortolkede statsstøttereglerne, da den i afgørelse af 20. marts 2020 konkluderede, at finansieringen af det statsejede selskab, Femern A/S, var omfattet af statsstøttereglerne. Danmark argumenterede for, at Femern A/S' aktiviteter havde karakter af myndighedsudøvelse og derfor ikke omfattet af statsstøttereglerne, i det mindste ikke i anlægsfasen. I dommen afviste Retten, at Femern A/S' aktiviteter kunne anses for myndighedsudøvelse, bl.a. med henvisning til, at Femern A/S ville udbyde tjenesteydelser i konkurrence med færageselskaber, som i dag sejler på ruten Rødby-Puttgarden, når Femern Bælt-forbindelsen står færdig. Retten fandt også, at finansieringen af Femern A/S fordrejede konkurrencen og påvirkede samhandelen mellem medlemslandene. Danmark har efterfølgende appelleret sagen til Domstolen, hvor sagen nu verserer.

Logning og adgang til identitetsoplysninger - sag C-470/21, La Quadrature du Net II

Domstolens plenum afsagde den 30. april 2024 en principiel dom i en fransk præjudiciel sag om, hvorvidt en national myndighed med ansvar for bekæmpelse af ophavsretskrænkelser lovligt kan indhente visse identitetsoplysninger (f.eks. navn, post- og e-mailadresser) hos en teleudbyder med henblik på at identificere brugeren bag en bestemt IP-adresse, hvis brugeren var under mistanke for at have begået en strafbar handling i form af en ophavsretskrænkelse online, f.eks. ved ulovlig download/deling af musik. Danmark har afgivet skriftligt og mundtlige indlæg i sagen. I dommen bekræftede Domstolen Danmarks fortolkning af praksis på logningsområdet, hvorefter e-databeskyttelsesdirektivet (2002/58) sammenholdt med Chartret ikke er til hinder for, at IP-adresser og identitetsdata kan lagres generelt og uddifferentieret med henblik på bekæmpelse af kriminalitet i almindelighed. Domstolen præciserede, at indhentning af IP-adresser og tilknyttede identitetsoplysninger som dem i sagen principielt ikke er underlagt et krav om forudgående kontrol af en domstol eller en uafhængig administrativ enhed. Det forudsætter dog, at der ikke kan laves en sammenkobling mellem identitetsdata og oplysninger om den foretagne kommunikation, og at der er indført en lagringsordning. Der vil gælde et krav om forudgående kontrol i tilfælde, hvor en person gentagende gange krænker ophavsrettigheder på internettet, hvorved myndigheden ved en sammenkobling af den kumulerede data vil kunne drage præcise slutninger om vedkommendes privatliv. Domstolen konkluderer i øvrigt, at et formål om bekæmpelse af strafbare handlinger i almindelighed kan begrunde, at der gives adgang til trafikdata og lokaliseringsdata, der er blevet lagret og dermed opbevaret i det omfang og tidsrum, der er nødvendigt af hensyn til markedsføringen og faktureringen af tjenesterne.

Adgang til EU-udbud for virksomheder beliggende i visse tredjelande - sag C-652/22, Kolin

I dom af 22. oktober 2024 tog Domstolens Store Afdeling stilling til et principielt spørgsmål i en kroatisk sag om tredjelandsvirksomheders muligheder for at deltage i EU-udbud efter forsyningsvirksomhedsdirektivet. Sagen angik en tyrkisk virksomhed, der havde deltaget i et kroatisk udbud, men ikke vundet. Virksomheden gjorde gældende, at der var sket overtrædelse af bestemmelser i forsyningsvirksomhedsdirektivet. Den danske regering deltog i den mundtlige forhandling. EU-Domstolen undersøgte af egen drift spørgsmål om, hvorvidt den overhovedet havde kompetence til at pådømme sagen henset til, at Tyrkiet ikke er bundet af relevante internationale aftaler, navnlig WTO-aftalen om offentlige indkøb, GPA, og dermed ikke omfattes af forsyningsvirksomhedsdirektivet. Domstolen konkluderede, at den ikke havde kompetence. Domstolen fastslog videre, at medlemslande ikke nationalt kan gøre forsyningsvirksomhedsdirektivets bestemmelser anvendelige for virksomheder i tredjelande, der ikke har indgået aftale med Unionen om lige og gensidig adgang til offentlige udbud, da det er omfattet af EU's enekompetence. Domstolen fandt dog, at det i mangel af EU-retsakter tilkom den ordregivende myndighed at vurdere, om økonomiske aktører fra sådanne tredjelande skal have adgang til at deltage i en offentlig udbudsprocedure.

Statsstøtteafgørelse om Danmark kunne ikke underskrives af dansk konkurrencekommissær - T-486/18 RENV

Den 10. april 2024 afsagde Retten dom i en sag anlagt af Danske Slagtermestre mod Kommissionen. Sagen omhandlede en statsstøtteafgørelse om danske regler om spildevandstakster, som Kommissionen havde blåstemplet under Vestagers mandatperiode som konkurrencekommissær. Danske Slagtermestre mente, at der var tale om ulovlig statsstøtte, og at kommissæren var inhabil. Regeringen intervenerede til støtte for Kommissionen. Retten fastslog, at kommissæren ikke var tilstrækkelig uvildig, da Kommissionen traf afgørelsen i 2018. Uanset, at der var tale om en kollegie-beslutning, blev den underskrevet af konkurrencekommissæren og forberedt af hendes embedsværk. Retten lagde bl.a. vægt på, at Vestager var dansk økonomi- og indenrigsminister, vicestatsminister og medlem af regeringens koordinationsudvalg, da loven blev vedtaget. Retten henviste også til, at loven - uanset at den var fremsat af daværende miljøminister - havde økonomiske konsekvenser, som berørte hendes daværende ressort som økonomi- og indenrigsminister.

Vejpakkesagerne, C-541/20-C-550/20 og C-552/20-C-555/20

Den 4. oktober 2024 afsagde Domstolens Store Afdeling dom i alt 15 annullationssager anlagt af en række syd- og østeuropæiske lande om gyldigheden af en række retsakter i den såkaldte "Vejpakke" fra 2020, som bl.a. har til formål at sikre fair konkurrence i EU's vejtransportsektor og forbedre chaufførers arbejdsvilkår. Sagsøgerlandene påstod, at grundlæggende principper og centrale bestemmelser i traktaten blev tilsidesat, da man vedtog vejpakken i 2020. Danmark intervenerede til støtte for Rådet og Parlamentet. Domstolen frifandt Rådet og Europa-Parlamentet på langt de fleste punkter, og vejpakken blev i det store opretholdt.